

EXPUNERE DE MOTIVE

Procesul de descentralizare a sistemului de administrare și finanțare a unităților de învățământ preuniversitar de stat a constituit un obiectiv important al echipelor guvernamentale care s-au succedat la conducerea țării.

Acest proces a fost amplificat prin adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.32/2001 pentru reglementarea unor probleme financiare, aprobată cu modificări prin Legea nr.374/2001, cu modificările și completările ulterioare și Hotărârea Guvernului nr.538/2001 privind aprobarea Normelor metodologice pentru finanțarea învățământului preuniversitar de stat, cu modificările ulterioare, prin alocarea descentralizată a fondurilor și derularea execuției bugetare prin bugetele locale ale unităților administrativ teritoriale. Transformările aduse au influențat activitatea atât a cadrelor didactice cât și a personalului de conducere din unitățile de învățământ preuniversitar de stat.

Prin organismul său consultativ, Consiliul Național de Finanțare a Învățământului Preuniversitar de Stat - Ministerul Educației și Cercetării a elaborat o serie de studii și analize privind modul în care se aplică prevederile legale cu privire la descentralizarea sistemului de finanțare și administrare a învățământului preuniversitar și a sistemului de selectare, promovare și salarizare a personalului didactic și a personalului de conducere din unitățile de învățământ.

Rapoartele Consiliului Național de Finanțare a Învățământului Preuniversitar de Stat (CNFIPS), ale specialiștilor Băncii Mondiale și Departamentului de Dezvoltare Internațională (DFID) de pe lângă Guvernul Marii Britanii cu care Ministerul Educației și Cercetării a colaborat fructuos în ultimii doi ani s-au desprins câteva concluzii, și anume:

- cadrele didactice și conducerile de școli au depășit "șocul" descentralizării sistemului de finanțare și au înțeles să intre în relații de parteneriat cu conducerile comunităților locale, cu reprezentanții părinților și cu agenții economici;

- politica de selectare și promovare a personalului didactic și de conducere din școli precum și salarizarea acestora a rămas un atribut exclusiv al Inspectoratelor Școlare Județene și Ministerului Educației și Cercetării și se realizează conform actualelor acte normative, fără participarea celor care administrează din punct de vedere material și finanțează învățământul – consiliile locale și fără consultarea beneficiarilor importanți ai acestui proces – părinții și agenții economici;

- conducerile unităților de învățământ nu pot, în actualul cadru legislativ să participe real și eficient la deciziile privind multiplicarea surselor de finanțare și la folosirea lor eficientă și nu sunt stimulate pentru creșterea veniturilor proprii și folosirea rațională, economicoasă a resurselor umane și materiale din școală;

- actualul sistem de salarizare, de selecție și promovare a personalului nu oferă conducerilor de școli posibilitatea stimulării personalului angajat în funcție de calitatea muncii instructiv-educative reflectată/comensurată, în primul rând, prin rezultatele elevilor în planul pregătirii profesionale, științifice și moral-civice;

- sistemul actual de apreciere și salarizare al conducerilor de școli este nestimulativ în condițiile în care directorilor acestor unități li se cere profesionalism, calități manageriale și responsabilități deosebite

Înlăturarea acestor deficiențe presupune în primul rând punerea de acord a prevederilor Legii nr.128/1997 privind Statutul personalului didactic, cu modificările și completările ulterioare, cu realitățile actuale și obiectivele unităților de învățământ preuniversitar de stat.

Prezentul proiect de lege are în vedere o serie de modificări menite să asigure:

- creșterea capacității de decizie a directorilor de școli în legătură cu selectarea și evaluarea personalului din unitățile de învățământ;

- constituirea unui sistem flexibil de normare și salarizare a personalului din învățământ care să stimuleze eforturile de creștere a calității actului educațional.

Introducerea acestor modificări generează următoarele efecte:

- directorii de școli vor avea responsabilități directe cu privire la selecția, angajarea și evaluarea personalului din școli și, în limitele, legii la salarizarea diferențiată a personalului;

- cadrele didactice vor fi salarizate diferențiat, în funcție de volumul muncii prestate, de prestigiul și capacitatea lor profesională și de rezultatele și performanțele profesionale ale elevilor.

Modificările și completările aduse Legii nr.128/1997 prin prezentul proiect de lege, vor conduce la realizarea unor obiective esențiale ale Reformei asumate prin Programul de guvernare și anume:

1. antrenarea conducerilor de școli și ale consiliilor locale și județene în procesul de monitorizare a activității instructiv-educative ;

2. îmbunătățirea sistemului de selectare, promovare și salarizare a personalului didactic, a personalului de conducere în condiții de apreciere a calității actului educațional ;

3. Ministerul Educației și Cercetării și inspectoratele școlare își vor asuma, cu precădere, responsabilitățile care privesc elaborarea strategiilor de dezvoltare a învățământului, planificarea școlară, monitorizarea și evaluarea conținutului și calității procesului instructiv-educativ.

Pentru evitarea unor disfuncționalități grave în sistemul de finanțare și administrare a unităților de învățământ, generate de lipsa de pregătire managerială a directorilor de școli, de lipsa de profesionalism a unor responsabili/compartimente din domeniul financiar contabil din școli și/sau de la consiliile locale și primării, prin prezentul proiect se stabilește aplicarea prevederilor în mod eșalonat, începând cu anul 2005 până în 2007, acelor unități de învățământ care îndeplinesc condițiile de aplicare integrală, cu riscuri minime, a noului sistem de finanțare și administrare. Aceste unități vor fi selectate, la cererea lor, de către Inspectoratele Școlare Județene și Consiliile județene, cu avizul consiliilor locale și sub atenta monitorizare a lor de către Ministerul Educației și Cercetării și Ministerului Finanțelor Publice. Trecerea treptată la noul sistem de finanțare și administrare se va realiza începând cu anul 2005.

Toate modificările și prevederile noi, introduse în prezentul proiect de lege, asigură o mai bună concordanță a legislației privind finanțarea și administrarea unităților de învățământ din România cu prevederile Cartei Europene a Autonomiei Locale adoptată la Strassbourg la 15 octombrie 1985.

Pentru ca prevederile din proiectul de lege alăturat să poată fi aplicat eșalonat începând cu ianuarie 2005 este de stringentă necesitate adoptarea lui într-un timp cât mai scurt, pentru ca în cursul anului 2004 să fie parcurse următoarele etape pregătitoare :

1. elaborarea metodologiilor și regulamentelor de aplicare a prevederilor Legii Învățământului și Legii Statutului Personalului Didactic referitoare la : sistemul de finanțare și administrare a școlilor, organizarea și funcționarea consiliului de administrație din școli; concursurile de ocupare a posturilor didactice și angajarea personalului didactic; ocuparea funcțiilor de director și director adjunct, precum și salarizarea acestora; criteriile de evaluare a personalului didactic, didactic auxiliar și de conducere din școli;

2. elaborarea costurilor standard pe elev pe trepte, forme și tipuri de unități de învățământ;

3. elaborarea în fiecare județ și în municipiul București a unor studii privind reorganizarea rețelei școlare;

4. constituirea la nivelul consiliilor județene și al orașelor a compartimentelor tehnice ale comisiilor de finanțare și administrare a unităților de învățământ;

5. alegerea consiliilor de administrație în structura prevăzută de lege;

6. derularea programelor de pregătire managerială a directorilor unităților de învățământ preuniversitar de stat.

Față de cele prezentate a fost elaborat proiectul de Lege alăturat, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

